

מפץ במת בו', הא דלמרינן בכל דוכתין (גדה מט. סוכה כ.) כל המטמא מדרס מטמא טמא מת מהכא נפקא: **ומה פבין קמנים שמהורין בזב.** שאין יכול ליגע זהם בזוכס מפני שפיהם נר וזהיסט נמי לא מטמא כדפירש בקונט' מה

וזכו של זכ. וכולוה הני מפרש צפ' דס הגדה (גדה דף נה): דמטמאו צמשא: א"ר לפני ש"ז גבי זוז: **דאסיה מרוקו.** כדגמרינן לעיל [ע"א] מה טהור צטהור כו': **מפץ מנס מניין.** שמתמא לפי שנאמר צמת גבי מדין וכל בגד וכל כלי עור וגו' (גמדר ל) וזה אינו לא בכלל בגד ולא בכלל עור ולא בכלל כלי עץ מניין אשפי' הוא מטמא צהאל המת: **פבין קמנים טהורים זב.** בכל טומאותיו דכלי חרס אין מטמא אלא מאיורו ומתוך שפיו שלו נר אין יכול להכניס אצבעו לתוכו ולמדרס נמי לא חזי וזהיסט נמי להכי אפקיה רחמנא להיסט כלי חרס צוז צלשון חרס כדכתיב (ויקרא טו) ו(וכל כלי) חרס אשר יגע בו הזו וגו' ומהכא נפקא לן דזו מטמא צהיסט למימר דכל שאינו ראוי לטמא צנמעו אינו מטמא צהיסטו: **מטמא צהאל המס.** דכתיב (סס יב) וכל כלי פתוח וגו' וחי זהו כלי שטומאחמו קודמת לפתחו הוי אומר זה כלי חרס וכתיב טמא הוא ואשפי' פיו נר הרי הוא ראוי להאחיל עליו: **מפץ שמתמא זב.** שראוי למשכז וכתיב המשכז אשר ישכז וגו' (סס טו): **וקמייתי ליה.** מפץ שיהא טמא צמת ו' ימינש כשאר כלים צצהאל המת: **לימינש דיו למעוטי מטמאה צבעה.** דהא זכ לא מטמא ליה צמכצו אלא טומאת ערב: **מנה ממפץ צשרין מייתי ליה.** מפץ צמת וצג"ש צדלקמן נאמר בגד ועור כו' ולאו צק"ו מפץ צזחלמרת והך משנה ה"ק מפץ צשרין מנה ליה. ואית דגרסי מנה מפץ צשרין מייתי כלומר והאי מנה מפץ צשרין הוא דמייתי צק"ו מפץ ולטומאת ערב ולא מפץ צמת: **טמא צשרין.** דשרין מטמא צבעדשה ורואי הוא ליכנס צפי פך קטן: **כנייחא למ"ד דון מינה ואוקי צאתרא.** איכא למימר דלא ציצטריכא בגד ועור דמת אלא לאפנויי דגמרינן לה מש"ז לקצולי טומאת מת ומוקמין טומאת מת צאתרא מה צזאר כלים טומאת צבעה אף גבי מפץ טומאת ו' אלא למ"ד דון מינה ומינש: **דמינחא דילפינן ליה ממינחא אחריתי לכל מילי דיינינן ליה מינה מפץ צמת לטומאת צבעה מנלן (ה) השתא בגד ועור דמת ציצטרין) דחי (ע) [משרין] הוה גמרי' (ה) אמנחא טומאת ערב הוא דלית ליה: **וככסאם צגדיים וגו'.** וגזירת הכתוב הוא דלא אמרינן ציה דון מינה ומינה: **מלי****

אזובו של זב ירוקו ושכבת זרעו ומימי רגליו יודם הגדה מטמאין בין במגע בין במשא ודלמא ה"ג לפי שא"א בלא צחצוחי זיבה א"כ לתנייה גבי זובו מ"ש דקתני לה גבי רוקו אלא מנייה דאתי מרוקו א"ל רב אחא מדפתי לרבינא והא האי תנא לא דריש דיו ואע"ג דלא מפרך ק"ו (ד) דתניא ימפץ במת מניין ודין הוא ומה פבין קמנים שמהורים בזב מטמא במת מפץ שמתמא בזב אינו דין שיטמא במת וקמייתי לה בין לטומאת ערב בין לטומאת שבעה ואמאי אימא אהני ק"ו לטומאת ערב ואהני דיו לאפוקי טומאת שבעה א"ל כבר רמא ניהליה ר"ג בר זכריה לאביי וא"ל אביי תנא ממפץ בשרין מייתי לה וה"ק ה"מפץ בשרין מניין ודין הוא ומה פבין קמנים שמהורים בזב טמאין בשרין מפץ שטמא בזב אינו דין שיהא טמא בשרין אלא מפץ במת מניין נאמר י' בגד ועור בשרין ונאמר י' בגד ועור במת מה בגד ועור האמור בשרין מפץ טמא בו אף בגד ועור האמור במת מפץ טמא בו (ג) מופנה דאי לא מופנה איכא למפרך מה לשרין שכן מטמא בכעדשה תאמר במת שאין מטמא בכעדשה אלא בכזית לאיי אפנויי מופנה מכדי שרין אתקש לשכבת זרע דכתיב ו' או איש אשר יגע בכל שרין וגו' וסמוך ליה ו' או איש אשר יגע בכל שרין וכתוב ביה בשכבת זרע (ה) וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע ועור דכתב רחמנא בשרין למה לי ש"מ לאפנויי ואכתי מופנה מצד אחד הוא הניחא למ"ד (ד) מופנה מצד אחד למידין ואין משיבין שפיר אלא למ"ד (ה) למידין ומשיבין מאי איכא למימר דמת נמי אפנויי מופנה מכדי מת אתקש לשכבת זרע דכתיב (ו) והנוגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו וגו' וכתוב ביה בשכבת זרע וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע ועור דכתב רחמנא במת למה לי ש"מ לאפנויי והוי מופנה משני צדדין הניחא למ"ד (ד) דון מינה ואוקי באתרא אלא למ"ד דון מינה ומינה מאי איכא למימר אמר רבא אמר קרא (ז) וכבבתם בגדיכם ביום השביעי וכל טמאות שאתם מטמאין במת לא יהו פחותין משבעה ותהא שן ורגל חייב ברשות הרבים מקל וחומר ומה קרן שברשות הניוק אינו משלם אלא חצי נזק ברשות הרבים חייבת שן ורגל שברשות הניוק משלם נזק שלם אינו דין שברה"ד חייב אמר קרא (ז) ובער בשדה אחר (י) ולא ברה"ד

ע"א א מיי פ"א מהל' טמאח משכז ומשכז הלכה י' סגמ עשין רמח נמז: **פ ב מיי** סס הלכה ד: **פא ג מיי** סס ה' ה: **פב ד ה מיי** פ"א מהל' גלס הלכה י' ופ"ג הלכה ה: **פג ו מיי** פ"ה מהלכות טומאת מת הלכה ה קמג עשין רל"א:

רבינו הננאל

אלא האי תנא הוא, דתנן למעלה מהן זובו שלוב ורוקו ושכבת זרעו ומימי רגליו ודם נידה, ששטמאין במגע ובמשא. דייקנין משום דאתריא גבי רוקו ולא קתני ליה גבי זובו, ש"מ דמרוקו מרבה ומימי ליה, וקתני בין במגע בין במשא. אמר ליה ר' אחא דמפתי לרבינא והא תנא דלא דריש דיו ואע"ג דלא מפרך ק"ו, דתניא מפץ במת מניין, ודין הוא ומה פבין קמנים שמהורין בזב טמאין במת, מפץ שמתמא בזב דין הוא שיהא טמא במת. וקתני לה בין לטומאת ערב ובין לטומאת ז', ואמאי לתי ק"ו לטומאה סתם ולתי דיו למעוטי מטמאה ז', פי', פכס קטנין כלי חרש בעלין שאין בהן לא שיכבת ולא ישיבה, דגרסי' במסכת שבת פ' אמר ר' עקיבא ומרס כל חרש מנא לו דתורה, א"י חזקה דאמי, קרא ואיש אשר יגע במשכבו, מקיש משכבו לו מה הוא אית ליה טהרה אמ' מדרס כלי חרש וטהור מהכא וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתול עליו טמא. הא יש צמיד פתול עליו, טהור. מאי ד' ד'חידוהו לאשטו נידה, וקאמר רחב, טהור, ותנין בתורת הנינים וכל אשר ישב עליו הוב יטמא, יכול כפה סאה או תרקב וישב עליה הוא טמא ת"ל אשר ישב עליו, המיוחד לישיבה. פרט לזה שאומרי' לו עמוד ונעשה פלין כתיב. נהדר תורת פלין קטני. וכת' במת וכל בגד או עור וכל מעשה עדים וכל כלי עץ ותחטאו, וכת' נמי במת וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתול וגו', והוא מפורש בשחיטת חולין אחרית פ"א, איהו כלי שטמא קודמת לפתחו, כלומי שטומאת מאור, הוי אומי' זה כלי חרס. הוי ולמדנו שפכים קטנים טהורין במדרס זב וטמאין במת. וילפינן למפץ מינייהו, ומה פבין שמהורין בזב טמאין במת. מה שיהא מכלל משכז ומשכז וטמא בזב כשאר כל משכז ומשכז, אינו דין שיהא טמא במת כק"ו, אם המפץ הוא מטמא בזב שהוא קל על אחת כמה וכמה שיהא טמא במת שהוא חמור שאפי' פבין קטנין טמאין במת כדאמרינן. ועמודה, ח' המפץ טמא במת סתם כשאר טמאות שבו.

שמהורין בזב. מימה מני'ל שלא יטמא צמעיינות הזו נהי דצבער הזו לא מטמא הני"מ צבער שמצער הזו גופיה נפקא לן טומאת עער הלכך צעינן ראוי לנגיעת צער אכל רוקו דכתיב ציה צהילא וכי רוקו הזו צטהור צפיטא דלא צעינן ציה ראוי לנגיעת צער: **מפץ שמתמא בזב בו'.** וא"ת כלי חרס המוקף למיד פתיל יוכיח שמתמא צוז צהיסט כדפ"ל וטהור צמת ואומר ר"ת דלא שייך למימר יוכיח מלמד פתיל שהרי כענין שמתמא צוז ציה היה מטמא צמת דמה שמתמא צהיסט זהו משום דהוי כמו שהוז נגע צמורו כדאמרינן (מ"ב) פרשה מנורע) איזוהו מנע שהוא ככולו הוי אומר זה הסיטו וצמת נמי תנא: **היה כזת ציה המת צמור היה אסא וקמייתי ליה בין לטומאת ערב בין לטומאת שבעה.** מימה דמה טומאת צבעה שייכא ציה דלית כלומר שנעשה אז הטומאה צדין דצר שמתמא טומאת צבעה הא כיון דלית ליה טהרה צמקו (ד) אין נעשה אז הטומאה כדמוכח צסוק עירובין (דף קד): **וי"ל דהאי ק"ו נמי מהני לפסוטי כלי עץ המיוחדים למדרס שמתמא צמת ומייתי להו לטומאת צבעה א"ר כדבייתא מייירי בכל מפלים צין מפץ של עץ לו טהרה צמקו צין מפץ של עץ לו טהרה צמקו צין מפץ של עץ: **ש"מ מופנה משני צדדין.** מימה למה לי גז"ש כיון דאיתקש מת לשכבת זרע וש"ז לשרין דכלל התורה כולה למידין למד מן הלמד חוץ מן הקדשים (ו) וי"ל דעל כרחק לאו לכל מילי גמרי מהדדי לא מהיקישא ולא מגזירה שוה כדאשכחן צריש פרק שני דחולין (דף לו): **גבי הכשר דחד לטומאת מת וחד לטומאת שרין וצריכא ומדאצטרין ג"ש הוא דשמעינן דלכל מילי לא גמריי מהדדי כי אס לגבי דהי דהכא וצסוק פרק צמה אשה (גמ' דף סד). לרבות דצר הצא מונח הסוס מונח הפרה שנין אחד הס לטמא צבייהם וכן ידות הכלים והאכולים דילפינן צהעור והרטוב (חולין דף ק"ח). לא מנרין תרי קראי למת ולשרין: **אמר רבא** וצבכסאם צגדיים. וא"ת וליגן מק"ו כדמעיקרא וי"ל דלאטומאה דכתיב צהילא משמע ליה קרא והשתא דילפינן מת צגזירה שוה אע"ג דשרין גופיה גמרינן מקל וחומר ככתוב צהילא חשיב ציה:****

וזע וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע. בגד ועור דכת' רחמ' במת למה לי, ש"מ לאפנויי. ולמדנו מהמפץ במת סתם והוא טומאת ז'. תוב אשפי' הניחא למאן דאמי דון מינה ואוקים באתרא, אלא למאן דאמי דון מינה מאי איכא למימר. ועיקר זו השמועה היא בפ' אחרון במנחות והביאה גררה בשחיטת קדשים בפ' כל התירי, וכך היא הצעירה. שפן לא יפחות מלוג, ר' אומי' ג' לוגין. רבנן סברי דון מינה ומינה, מה מנחה מתנדבין אף שפן מתנדבין, ומינה מה מנחה בלוג אף שפן בלוג. ור' סבר דון מינה ואוקים באתרא, מה מנחה מתנדבין אף שפן מתנדבין, ואוקים באתרא כנסכין מה נסכין ג' לוגין אף שפן נמי ג' לוגין. ובפרק שבעות הערות אסקו חלוקה זו חלוקת ר' מאיר ורבנן. וכן פ"י שמועתו זו, הניחא לר' דאמי דון מינה ואוקים באתרא, כלומי' (כ)תלמד מפץ במת שהוא טמא ממפץ בשרין, ועמוד במקומן לכל טמאות המת כל כלי לפי ענינו, אם נגע במת או בכלי שנגע במת אותו הכלי טומאת ז', ואם נגע במגע שלישי טומאת ערב. אלא לרבנן דאמרי דון מינה ומינה, וכך פירוש תלמד מפץ במת ממפץ בשרין מה שרין טמא אף במת טמא, ומה שרין טומאת ערב אף במת טומאת ערב, מאי איכא למימר. ופירק רבא, הכי אמר רבא, טומאת מפץ במת ז' מהכא וכבבתם בגדיכם ביום השביעי, כל טמאות שאתם מטמאין במת לא יהיו פחותים מזו, ויקמאי לן מפץ אין לו טהרה במקוה, וטהורין כדתינין בתוספת' מפץ שעשאו לקודות אע"פ שמתמש בו, טהור. היה תמא ועשאו לקודות טמא עד שיקבעו במסמור. ובסופה שנו, מאימתי טהורין כ"ש אומי' משיחבל ובי' אומי' משיחחבר, דבאי ר' מאיר וכו'. ונמצא בחולו או תבורי מטהור, כגון כלי חרס שאין לו טהרה במקוה שבירתו מטהרתו. חזרתי לדקדק על דברי משנתנו ותהא שן ורגל חייבות ברשו הרבי' מק"ו.

וזע וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע. בגד ועור דכת' רחמ' במת למה לי, ש"מ לאפנויי. ולמדנו מהמפץ במת סתם והוא טומאת ז'. תוב אשפי' הניחא למאן דאמי דון מינה ואוקים באתרא, אלא למאן דאמי דון מינה מאי איכא למימר. ועיקר זו השמועה היא בפ' אחרון במנחות והביאה גררה בשחיטת קדשים בפ' כל התירי, וכך היא הצעירה. שפן לא יפחות מלוג, ר' אומי' ג' לוגין. רבנן סברי דון מינה ומינה, מה מנחה מתנדבין אף שפן מתנדבין, ומינה מה מנחה בלוג אף שפן בלוג. ור' סבר דון מינה ואוקים באתרא, מה מנחה מתנדבין אף שפן מתנדבין, ואוקים באתרא כנסכין מה נסכין ג' לוגין אף שפן נמי ג' לוגין. ובפרק שבעות הערות אסקו חלוקה זו חלוקת ר' מאיר ורבנן. וכן פ"י שמועתו זו, הניחא לר' דאמי דון מינה ואוקים באתרא, כלומי' (כ)תלמד מפץ במת שהוא טמא ממפץ בשרין, ועמוד במקומן לכל טמאות המת כל כלי לפי ענינו, אם נגע במת או בכלי שנגע במת אותו הכלי טומאת ז', ואם נגע במגע שלישי טומאת ערב. אלא לרבנן דאמרי דון מינה ומינה, וכך פירוש תלמד מפץ במת ממפץ בשרין מה שרין טמא אף במת טמא, ומה שרין טומאת ערב אף במת טומאת ערב, מאי איכא למימר. ופירק רבא, הכי אמר רבא, טומאת מפץ במת ז' מהכא וכבבתם בגדיכם ביום השביעי, כל טמאות שאתם מטמאין במת לא יהיו פחותים מזו, ויקמאי לן מפץ אין לו טהרה במקוה, וטהורין כדתינין בתוספת' מפץ שעשאו לקודות אע"פ שמתמש בו, טהור. היה תמא ועשאו לקודות טמא עד שיקבעו במסמור. ובסופה שנו, מאימתי טהורין כ"ש אומי' משיחבל ובי' אומי' משיחחבר, דבאי ר' מאיר וכו'. ונמצא בחולו או תבורי מטהור, כגון כלי חרס שאין לו טהרה במקוה שבירתו מטהרתו. חזרתי לדקדק על דברי משנתנו ותהא שן ורגל חייבות ברשו הרבי' מק"ו.

(6) דברי רבנו ז"ע לאמורה דהא צלג"ה כבר אמר ר"י סס דכלל המורה טולה למדין למד מלמד נזק מקדשים ופ"ש.

תורה אור השלם

1. וכל אשר יפול עליו מזהם במתום יטמא מכל כלי עץ או בגד או עור או שק כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם בפנים יובא וקטמא עד הערב וטהור: ויקרא י' לב
2. וכל בגד וכל כלי עור וכל מעשה עדים וכל כלי עץ התחטאו:
3. איש אשר יזרע אהרין והוא יזרע או זב בקדושים לא יאכל עד אשר יטהר והנוגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע: ויקרא כב ד
4. או איש אשר יגע בכל שרין אשר יטמא לו או באדם אשר יטמא לו לכל שטמאות:
5. וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע וכסם בפנים וקטמא עד הערב:
6. וכבסם בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר תבאו אל המקוה:
7. כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מישב שדהו ומישב כרמו ישלם: שמות כב ד

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ומה וכו' לא מטמא כדפי' בקונטרס [במס' שבת]:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה וקמייתי בו' אין נעשה אב הטומאה. ע"י פסקים ד' ע"ל חוספות ד"ה רביעי:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ומה ט' (שיטל תלות שער של מת צפיהו) תוס' (ועיין צצהגהו ד"ה רביעי):

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת

רבינו הננאל (ומשך)

מופנה הוא ואין צריך ללל, ודבריו שרואין שן כי השייך איתקש לשכבת זרע דכת' או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע, וכת' או איש אשר יגע בכל שרין, וכת' בשכבת זרע וכל בגד או עור וגו'. דמת נמי מופנה הוא, מכדי כתי' והנוגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע, הנה איתקש טמא מת לשכבת זרע, וכת' בשכבת זרע וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שכבת זרע. ופירק רבא, הכי אמר רבא, טומאת מפץ במת ז' מהכא וכבבתם בגדיכם ביום השביעי, כל טמאות שאתם מטמאין במת לא יהיו פחותים מזו, ויקמאי לן מפץ אין לו טהרה במקוה, וטהורין כדתינין בתוספת' מפץ שעשאו לקודות אע"פ שמתמש בו, טהור. היה תמא ועשאו לקודות טמא עד שיקבעו במסמור. ובסופה שנו, מאימתי טהורין כ"ש אומי' משיחבל ובי' אומי' משיחחבר, דבאי ר' מאיר וכו'. ונמצא בחולו או תבורי מטהור, כגון כלי חרס שאין לו טהרה במקוה שבירתו מטהרתו. חזרתי לדקדק על דברי משנתנו ותהא שן ורגל חייבות ברשו הרבי' מק"ו.